

Arengukomisjon

2020/2117(INI)

12.5.2021

ARVAMUS

Esitaja: arengukomisjon

Saaja: rahvusvahelise kaubanduse komisjon

COVID-19 kaubandusaspektide ja mõju kohta
(2020/2117(INI))

Arvamuse koostaja: Anna-Michelle Asimakopoulou

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et COVID-19 pandeemia on toonud esile ülemaailmse tarneahela haavatavuse, eriti mis puudutab tervishoidu ja toiduga varustatust, ning vajaduse luua piirkondlikud väärtusahelad ja edendada piirkondlikku integratsiooni;
1. tunneb heameelt komisjoni 18. veebruari 2021. aasta teatise „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ võetud kohustuse üle viia oma kaubanduspoliitika kooskõlla oma üldise eesmärgiga, milleks on majanduse rohepööre, et jõuda 2050. aastaks kliimanetraalse, keskkonnasäästliku, ressursitõhusa ja vastupanuvõimelise majanduseni;
 2. märgib, et COVID-19 on põhjustanud ülemaailmse ulatusega enneolematu tervise-, majandus-, sotsiaal- ja humanitaarkriisi, millel on asümmeetriline mõju vähim arenenud riikidele, kelle suur haavatavus on seotud majanduse vähese mitmekesisamisega ja suure sõltuvusega toorainete ekspordist ning keda tabas pandeemiast põhjustatud kaubanduslangus kõige rängemalt paljudes sektorites ja ennekõike teenustesektoris, sealhulgas turismis, samuti väikese ja keskmise sissetulekuga riikidele ning eelkõige vaesuses elavatele või vaesuse ohus olevatele inimestele; on arvamusel, et sellest tulenevalt vajavad vähim arenenud riigid ning väikese ja keskmise sissetulekuga riigid teistest riikidest rohkem toetust oma majanduse ja kaubanduse taastamiseks ning et ELil on kohustus tegutseda ülemaailmse partnerina; nõuab, et EL täidaks oma kohustusi arenguriikide ees, vähendaks ebavõrdsust ja võtaks vastu kohandatud lähenemisviisi, milles arvestatakse nende riikide eripära;
 3. toonitab, et COVID-19 pandeemia on maailmakorra muutuste katalüsaator; kutsub komisjoni üles võtma otsustavaid ja koordineeritud rahvusvahelisi kaubanduspoliitilisi meetmeid, mille eesmärk on arengumaade majanduse mitmekülgne, vastupidavust tugevdav ja kestlik taastumine; tuletab meelde, et ELi kaubanduspoliitika ja suhted arenguriikidega peavad põhinema ELi põhiväärtustel ning aitama kaasa kestliku majanduskasvu saavutamisele, töökohtade loomisele, inimõiguste edendamisele ja vaesuse kaotamisele; kutsub komisjoni üles süvendama kaubandussuhteid Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooniga (OACPS), Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühendusega (CELAC) ning Aafrika riikidega majanduspartnerluslepingute põhjaliku läbivaatamise ja parimate tavade vahetamise kaudu, kasutades samal ajal maksimaalselt ära ELi kaubandusabi strateegiat, et aidata kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja nende piirkondlikule integratsiooniprotsessile ning pakkuda Aafrikale kestlikke investeerimisvõimalusi ja seega alternatiivset arengumudelit; rõhutab sellega seoses piiratud edusamme majanduspartnerluslepingutega hõlmatud arengumaade majanduse mitmekesistamisel; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid tunnustaksid lahknevaid seisukohti majanduspartnerluslepingute suhtes ja leiaksid konkreetseid lahendusi Aafrika riikide probleemidele reageerimiseks, eelkõige seoses nende prioriteediga luua piirkondlikke väärtusahelaid ja edendada Aafrika-sisest kaubandust; väljendab suurt heameelt Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonna (AfCFTA) jõustumise üle, kuna see on vahend, mis

aitab aktiivselt kaasa Aafrika piirkondlikule, majanduslikule ja poliitilisele integratsioonile ning parandab Aafrika juurdepääsu ülemaailmsetele turgudele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama ülemaailmsel tasandil algatust vähim arenenud riikide võlakergenduskokkulepete kohta;

4. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle tugevdada kaubanduse ja kestliku arengu peatükkide jõustamismehhanismi ning alustada 2021. aastal kaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükkide tõhusat rakendamist ja jõustamist käsitleva 15 punktist koosneva tegevuskava põhjalikku läbivaatamist; rõhutab vajadust tagada, et ükski vabakaubanduslepingute säte ei kahjustaks kaubanduse ja kestliku arengu peatükkides sätestatud eesmärke ega standardeid;
5. tuletab meelde, et juba niigi ebastabiilsete majandustingimuste taustal on pandeemia olnud tohutud tagajärjed rahvusvahelisele kaubandusele, põhjustades selle vähenemist ja tekitades enneolematu ulatusega häireid; on veendunud, et eelkõige Euroopa pandeemia õppetunnina on hädavajalik hoida piirid avatuna; ergutab ELi ja liikmesriike jagama oma kogemusi ja aitama arenguriikidel ja -piirkondadel võidelda liikumis- ja kaubandusvabaduse piirangute vastu ning luua nn rohelise koridori mehhanismid, et võimaldada nii palju kui võimalik esmatarbekaupade (eelkõige meditsiinitarbed ja isikukaitsevahendid) ja põllumajanduslike toiduainete vaba ja takistamatut liikumist ning juurdepääsu humanitaarabile hädaolukordades; rõhutab, kui oluline on säilitada kooskõlas rahvusvaheliste keskkonna- ja kliimamuutuste alaste kohustustega avatud mitmepoolne kaubandussüsteem, mis võimaldab läbipaistvust seoses kaubandusega seotud poliitiliste kavatsuste ja meetmetega ning piirab tarbetuid kaubandustõkkeid ja ekspordipiiranguid, ning järgida ÜRO Peaassamblee resolutsiooni 74/274, milles kutsutakse üles tugevdama tarneahelaid, millega edendatakse COVID-19 vastu võitlemiseks vajalikele ravimitele, vaktsiinidele ja meditsiinitarvetele õiglast, läbipaistvat, võrdset, tõhusat ja õigeaegset juurdepääsu ja tagatakse see, ning maailma terviseassamblee resolutsiooni 73.1, milles tunnistatakse COVID-19 vastu laialdase immuniseerimise rolli üldsuse jaoks;
6. kutsub komisjoni üles kohandama ELi kaubanduspoliitikat, et aidata partneritest arenguriikidel suurendada oma väärtusahelate vastupanuvõimet ja mitmekesistamist ülemaailmsel, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, sealhulgas tööstuse tagasitoomine ja lähedale paigutamine, ning juhib tähelepanu sellele, et tööstuse tagasitoomine peab põhinema terviklikul lähenemisviisil ja võtma arvesse rahvusvahelist kaubandust, tööstust ja siseturgu, et olla paremini ette valmistatud tulevasteks süsteemseteks šokkideks, ning kutsub komisjoni üles jätkama jõupingutusi Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reformimiseks, et toetada sotsiaalset õiglust ja kestlikkust; kutsub komisjoni üles tegema koostööd ülemaailmsetes väärtusahelates proportsionaalsete hoolsuskohustuste edasiarendamisel ja jõustamisel, aidates arendada arenguriikides tarneahelate ja tootmise nõuetele vastavuse tagamise mehhanisme;
7. rõhutab, et COVID-19 põhjustatud rahvatervise probleeme saab kõikjal maailmas nõuetekohaselt ja tõhusalt lahendada ainult siis, kui meetmed, sealhulgas vaktsiinid, on kättesaadavad kogu maailmas; väljendab heameelt selle üle, et EL ja selle liikmesriigid, tegutsedes ühiselt „Euroopa tiimina“, on võtnud kohustuse võidelda COVID-19 laiema mõju vastu arenevatele ühiskondadele ja arenevate riikide majandusele, eelkõige koroonaviiruse ülemaailmse tõkestamise ja COVAXi algatuste kaudu, mis näitavad

meie solidaarsust vähim arenenud riikidega; nõuab asjakohaseid meetmeid, et lahendada ülemaailmsed probleemid, mis on seotud nappuse, ebapiisava tootmisvõimsuse ning COVAXi eesmärkide ja nende rahastamise vahelise lõhega; tuletab meelde, et vaja on avatud ja demokraatlike tööstusriikide ühtset algatust vaktsineerimise liidu vormis, arvestades, et COVAXi algatus suudab vaktsiinidega katta ainult 20 % maailma elanikkonnast; tuletab komisjonile meelde, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel ohustavad vaktsineerimisega seotud viivitused vaesemates riikides tõenäoliselt ELi enda majanduse taastumist jätkuvate häirete tõttu rahvusvahelises kaubanduses ja ülemaailmsetes tarneahelates; nõuab tungivalt, et komisjon osaleks aktiivselt ja konstruktiivselt WTO TRIPSi nõukogu aruteludes vaktsiinidele juurdepääsu tõkete vältimise ja suutlikkuse suurendamise teemal, hinnates kirjalikult kõiki võimalikke variante, ent sekkumata seejuures liikmesriikide pädevusse; kutsub komisjoni üles tegema tihedat koostööd Maailma Terviseorganisatsiooni, WTO ja Aafrika Liiduga arengumaades vaktsiinide tootmise alustamisel ja suurendamisel, vältides samas vaktsiinide suhtes resistentsete variantide tekkimist; kutsub komisjoni üles edendama lepinguid farmaatsiaettevõtete ja geneeriliste ravimite tootjate vahel arengumaades, et suurendada ülemaailmset tootmisvõimsust, vähendada vaktsineerimisega seotud viivitusi, tagada taskukohasus, eriti vähim arenenud riikide jaoks, ja üldine kättesaadavus; nõuab, et sundlitsentsimist ja määruse (EÜ) nr 816/2006¹ rakendamist peetaks vahendiks, mille abil edendada ELi koostööd arenguriikidega, kes seisavad silmitsi COVID-19ga;

8. nõuab, et komisjoni ja parlamendi kontaktrühmale antaks ülevaade COVID-19 puhangule reageerimise otsustusprotsessist, sealhulgas eelostulepingute üle peetavatest läbirääkimistest; nõuab arengukomisjoni esindajate kaasamist komisjoni ja parlamendi kontaktrühma, et anda asjakohane panus ELi ülemaailmsesse vaktsineerimisstrateegiasse, mis on koostatud selliste probleemide lahendamiseks nagu vaktsiini kasutamine ebapiisava meditsiinilise taristuga riikides, vaktsiinide tootmine arengumaades, vaktsineerimise humanitaarpuhver ning riskide vähendamine ja valmisolek viiruse uute tüvede vastu;
9. rõhutab, et Oxfam Internationali aruande „The inequality virus“ kohaselt vajavad arengumaad pandeemiast taastumiseks kümme aastat, samas kui rikkamad riigid teevad vaktsineerimises kiiremini edusamme ja taastuvad kiiremini; märgib, et Petersoni Rahvusvahelise Majanduse Instituudi (Peterson Institute for International Economics) andmetel läheb maailma rahvastiku immuniseerimise ebaõnnestumine rikastele riikidele maksma 10–100 korda rohkem kui summad, mis kulutatakse arengumaade rahvastiku vaktsineerimisele; kutsub seetõttu komisjoni üles koordineerima rahastajate konverentsi, et investeerida ülemaailmsesse tootmisse ning ergutada patentide jagamist ja tehnosiiret, et kiirendada ülemaailmset tervishoiu ja majanduse taastamist;
10. taunib asjaolu, et ekspordipiirangud ja kaubandustõkked on häirinud põllumajanduslike toiduainete turge ja tarneahelaid kogu maailmas, mõjutades tõsiselt arenguriike; nõuab tungivalt, et komisjon seaks toiduga kindlustatuse üheks oma prioriteediks ja määraks kindlaks asjakohased meetmed tagamaks, et pandeemia ei põhjusta arengumaades toidukriisi; rõhutab, et õigustatud nõudmisega vähendada põllumajanduse poolt

¹ 17. mai 2006. aasta määrus (EÜ) nr 816/2006, milles käsitletakse rahvatervise probleemidega riikidesse ekspordimiseks toodetavate farmaatsiatoodete patentide sundlitsentsimist (ELT L 157, 9.6.2006, lk 1).

keskkonnale avaldatavat survet tuleb tegeleda sellisel viisil ja sellises tempos, et tagatakse toiduga kindlustatus nii arengumaade kui ka ELi kõigi kodanike jaoks; toetab kaubanduse hõlbustamise meetmeid, et edendada COVID-19 puhangule reageerimisel toiduohutust ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid; tuletab meelde poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet, millega tagatakse, et Euroopa eksport, eriti põllumajanduse valdkonnas, ei takista kohaliku tootmise arengut, et vähendada riikide sõltuvust impordist ja nende haavatavust rahvusvaheliste hinnakõikumiste suhtes;

11. kutsub komisjoni üles arvestama COVID-19 puhangu tagajärgi ja nende mõju ÜRO 2030. aasta kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; nõuab tungivalt, et komisjon kohandaks oma kaubanduspoliitikat vastavalt oma ülemaailmsele arengupoliitikale, et tagada majanduse ja ühiskonna taastamine selliselt, et muuta need pandeemia järel paremaks, kestlikumaks, vastupidavamaks ja sotsiaal-majanduslikult võrdsemaks; rõhutab, et ebavõrdsuse vähendamine peab saama keskseks teemaks ELi COVID-19 järgses ülemaailmses strateegias, kaasa arvatud selle kaubanduse tegevuskavas, tagamaks, et edusammud vaesuse vähendamisel, hariduses, rahvatervises, soolises võrdõiguslikkuses ja kliimameetmetes ei lähe pandeemia tõttu kaduma;
12. tuletab meelde, et bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste vähenemine õhnestab edusamme ligikaudu 80 % ÜRO kestliku arengu eesmärkide raames hinnatud eesmärkide saavutamisel; peab kahetsusväärseks, et mitmepoolsete keskkonnalepingute bioloogilist mitmekesisust ja kaubandussätteid hõlmavad vaidluste lahendamise süsteemid ei ole siduvad, erinevalt WTO jõustamissüsteemist, mis *de facto* näitab äriõiguse ülimuslikkust bioloogilise mitmekesisuse suhtes; tuletab eelkõige meelde, et praegused WTO eeskirjad piiravad liikmesriikide võimalust tõsta tollimakse toodetele, millel on bioloogilisele mitmekesisusele negatiivne mõju; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni võetud kohustuse üle seada kaubandus- ja investeerimislepingutes esikohale bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni tõhus rakendamine ning kutsub komisjoni üles toetama WTO reformi sellele vastavalt;
13. on seisukohal, et COVID-19 on kiirendanud digiüleminekut, mis pakub võimalusi hõlbustada rahvusvahelist kaubandust, vähendada vahetuid protsesse ning võimaldada tõhusat logistikat ja strateegilist varumist, millel on tohutu potentsiaal, eelkõige arenguriikide jaoks; rõhutab, et arengumaad ja vähim arenenud riigid on digitaal-majanduses maha jäänud, ning kutsub komisjoni üles tegema koostööd arenguriikidega, et tugevdada ja hõlbustada digitaalset taristut, samuti omistama digitaalsele kaubandusele strateegilist tähtsust ja hõlbustama digiüleminekut, kehtestama poliitikastrateegiaid ja ühtlustama kestlikku e-kaubandust reguleerivaid raamistikke, toetama oskuste arendamise alast koolitust ning ajakohastama kaubanduse ja tolli haldamise vahendeid, elektroonilisi makseid ja automatiseeritud menetlusi; rõhutab, et ELi arengukoostöö peab aitama tagada, et vähim arenenud riikide elanikkonnal oleks üldine juurdepääs taskukohase hinnaga lairibaühendusele;
14. on seisukohal, et kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamine nõuab, et me töötaksime mitmepoolses kontekstis ja koordineeriksime poliitikat rahvusvahelisel ja riiklikul tasandil, et tegeleda nende püüdlustega seotud tohutute probleemidega, mis tulenevad COVID-19 pandeemiast, ning võtaksime kestliku arengu eesmärges arvesse rahvusvaheliste kaubandusvõrgustike taastamisel ja ümberkorraldamisel; kutsub

komisjoni üles esitama 2021. aastal kaubanduse ja kestliku arengu peatükke käsitleva 15 punktist koosneva tegevuskava läbivaatamise, et käsitleda kaubanduse ja kestliku arengu kohustuste jõustatast;

15. tervitab komisjoni võetud kohustust tugevdada olemasolevate ja tulevaste kaubanduslepingute kestlikkuse mõõdet; nõuab seetõttu ELi vabakaubanduslepingute kestlikkuse mõju täielikku eel- ja järelhindamist;
16. rõhutab, kui oluline on kasutada strateegilist prognoosi, et parandada arengumaade valmisolekut ja vastupanuvõimet tulevasteks šokkideks ja tervisekriisideks, sealhulgas uute haigusmutatsioonide ja tulevaste pandeemiate tekkeks, eesmärgiga töötada välja tulevikukindlad strateegiad ja meetmed;
17. kutsub komisjoni üles WTOs aktiivselt tegutsema, et edendada üleilmsete väärtusahelate jätkusuutlikku haldamist käsitlevaid mitmepoolseid eeskirju, sealhulgas kohustuslikku tarneahelaga seotud hoolsuskohustust.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	10.5.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 17 -: 1 0: 7
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Christian Sagartz, Marc Tarabella, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Stéphane Bijoux, Maria Noichl, Patrizia Toia

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

17	+
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
Renew	Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Pierfrancesco Majorino, Maria Noichl, Marc Tarabella, Patrizia Toia

1	-
ID	Bernhard Zimniok

7	0
ID	Dominique Bilde, Gianna Gancia
NI	Antoni Comín i Oliveres
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu